प्रतिगृह्य तु तत्सर्व्वं कृतास्त्रो द्विजसत्तमः । प्रियं सखायं सुप्रीतो जगाम द्रुपदं प्रति ।
इत्यादि पर्व्वणि सम्भवपर्व्वणि द्रोणभार्गवसंवादे त्रिंशदधिकशततोऽध्यायः ॥ १३० ॥
॥ वैशम्पायन उवाच ॥ ततो द्रुपदमासाद्य भारद्वाजः प्रतापवान् । अब्रवीत्पार्थिवं राजन्सखायं विद्धि मामिह ।
इत्येवमुक्तः सख्या स प्रीतिपूर्व्वं जनेश्वरः । भारद्वाजेन पाञ्चाल्यो नामृष्यत वचोऽस्य तत् । ५२३५
स क्रोधामर्षजिह्मभ्रूः कषायीकृतलोचनः । ऐश्वर्य्यमदसम्पन्नो द्रोणं राजाऽब्रवीदिदं ।
॥ द्रुपद उवाच ॥ अकृतेयं तव प्रज्ञा ब्रह्मन्नातिसमञ्जसी । यन्मां ब्रवीषि प्रसभं सखा तेऽहमिति द्विज ।
न हि राज्ञामुदीर्णानामेवं भूतैर्नरैः क्वचित् । सख्यं भवति मन्दात्मन्श्रिया हीनैर्द्धनच्युतैः ।
सौहृदान्यपि जीर्य्यन्ते कालेन परिजीर्य्यतः । सौहृदं मे त्वया ह्यासीत्पूर्व्वं सामर्थ्यबन्धनं ।
न सख्यमजरं लोके हृदि तिष्ठति कस्यचित् । कालो ह्येनं विहरति क्रोधो वैनं हरत्युत । ५२४०
मैवं जीर्णमुपास्व त्वं सख्यं भवत्त्वपाकृधि । आसीत्सख्यं द्विजश्रेष्ठ त्वया मेऽर्थनिबन्धनं ।
न दरिद्रो वसुमतो नाविद्वान्विदुषः सखा । न शूरस्य सखा क्लीवः सखिपूर्व्वं किमिष्यते ।
यथोरेव समं वित्तं यथोरेव समं श्रुतं । तयोर्विवाहः सख्यञ्च नतु पुष्टविपुष्टयोः ।
नाश्रोत्रियः श्रोत्रियस्य नारथी रथिनः सखा । नाराजा पार्थिवस्यापि सखिपूर्व्वं किमिष्यते ।
॥ वैशम्पायन उवाच ॥ द्रुपदेनैवमुक्तस्तु भारद्वाजः प्रतापवान् । मुहूर्त्तं चिन्तयित्वा तु मन्युनाऽभिपरिप्लुतः । ५२४५
स विनिश्चित्य मनसा पाञ्चाल्यं प्रतिबुद्धिमान् । जगाम कुरुमुख्यानां नगरं नागसाह्वयं ।
स नागपुरमागम्य गौतमस्य निवेशने । भारद्वाजोऽवसत्तत्र प्रच्छन्नं द्विजसत्तमः ।
ततोऽस्य तनुजः पार्थान् कृपस्यानन्तरं प्रभुः । अस्त्राणि शिक्षयामास नाबुध्यन्त च तं जनाः ।
एवं स तत्र गूढात्मा कञ्चित्कालमुवास ह । कुमारास्त्वथ निष्क्रम्य समेता गजसाह्वयात् ।
क्रीडन्तो वीटया तत्र वीराः पर्य्यचरन्मुदा । पपात कूपे सा वीटा तेषां वै क्रीडतां तदा । ५२५०
ततस्ते यत्नमातिष्ठन्वीटामुद्धर्तुमादृताः । नच ते प्रत्यपद्यन्त कर्म्म वीटोपलब्धये ।
ततोऽन्योन्यमवैक्षन्त व्रीडयाऽवनताननाः । तस्या योगमविन्दन्तो भृशं चोत्कण्ठिताभवन् ।
तेऽपश्यन्ब्राह्मणं श्याममापन्नं पलितं कृशं । कृत्यवन्तमदूरस्थमग्निहोत्रपुरस्कृतं ।
ते तं दृष्ट्वा महात्मानमुपगम्य कुमारकाः । भग्नोत्साहक्रियात्मानो ब्राह्मणं पर्य्यवारयन् ।
अथ द्रोणः कुमारांस्तान् दृष्ट्वा कृत्यवतस्तदा । प्रहस्य मन्दं पैशल्यादभ्यभाषत वीर्य्यवान् । ५२५५
अहो वो धिग्बलं चास्त्रं धिगेतां वः कृतास्त्रतां । भरतस्यान्वये जाता ये वीटां नाधिगच्छत ।
वीटाञ्च मुद्रिकाञ्चैव ह्यहमेतदपि द्वयं । उद्धरेयमिषीकाभिर्भोजनं मे प्रदीयतां ।
एवमुक्ता कुमारांस्तान्द्रोणः स्वाङ्गुलिवेष्टनं । कूपे निरुदके तस्मिन्नपातयदरिन्दमः । ततोऽब्रवीत्तदा द्रोणं कुन्तीपुत्रो युधिष्ठिरः ।
॥ युधिष्ठिर उवाच । कृपस्यानुमते ब्रह्मन्भिक्षामाप्नुहि शाश्वतीं । एवमुक्तः प्रत्युवाच प्रहस्य भरतानिदं ।
॥ द्रोणउवाच । एषा मुष्टिरिषीकाणां मयास्त्रेणाभिमन्त्रिता । अस्या वीर्य्यं निरीक्षध्वं यदन्यस्य न विद्यते । ५२६०
भेत्स्यामीषीकया वीटां तामिषीकां तथाऽन्यया । तामन्यया समायोगे वीटाया ग्रहणं मम ।